

# LUYỆN TẬP VIẾT ĐOẠN VĂN TỰ SỰ KẾT HỢP VỚI MIÊU TẢ VÀ BIỂU CẢM

## I. Từ sự việc và nhân vật đến đoạn văn tự sự có yếu tố miêu tả và biểu cảm.

### **1. Bài tập**

#### **\* Bài tập/ 83**

- B1: Lựa chọn sự việc: Giúp bà cụ qua đường lúc đông người và nhiều xe cộ đi lại.
- B2: Lựa chọn ngôi kể: kể ở ngôi thứ nhất, xưng em- tôi.
- B3: Xác định thứ tự kể: kể xuôi theo trình tự thời gian, không gian.
- B4: Xác định yếu tố miêu tả và biểu cảm:

- Đó là bà cụ như thế nào?( ngoại hình)

- Bà lúng túng, sợ sệt khi đi qua đường ra sao?( hành động, cử chỉ) → m/tả

- Tình cảm và thái độ của em khi thấy bà cụ như thế nào? → biểu cảm.

B5: Viết đoạn văn kể chuyện kết hợp yếu tố biểu cảm và miêu tả.

Trên đường đến trường, em bỗng phát hiện ra bên kia đường, một bà cụ chống gậy, tay xách một túi to đang chờ dòng xe đông đúc qua mau để rẽ sang đường. Một thoáng ái ngại, rồi em quyết định đi đến chỗ bà cụ và cất tiếng hỏi:

- Bà ơi, cháu đưa bà sang đường được không ạ?

Bà cụ nhìn em:

- Thật là may quá, bà không biết làm thế nào để đi sang đường đây.

Thế là một tay em cầm chiếc túi, một tay em nắm tay bà lão dắt bà chen qua đường.

Đến bên kia đường bà nhìn em móm mém:

- Cảm ơn cháu, cháu tốt bụng quá!

Em thoáng đỏ mặt, vừa vui vừa thấy ngượng ngùng vì vừa nãy thôi em còn rất do dự khi làm việc đó. Em chào bà rồi vội vã đến lớp cho kịp giờ. Lòng cảm thấy hân hoan kì lạ.

### **2. Kết luận:**

#### **\* Ghi nhớ SGK**

## II. Luyện tập:

\* **Bài tập 1** : Hãy đóng vai ông giáo và viết một đoạn văn kể lại sự việc lão Hạc sang báo tin bán chó với vẻ mặt và tâm trạng đau khổ.

\*Gợi ý:

- Chọn ngôi kể: ngôi thứ nhất, xưng tôi.

- Sự việc: lão Hạc kể chuyện bán chó với vẻ mặt và tâm trạng đau khổ.

- Yếu tố miêu tả: nụ cười, nét mặt, nếp nhăn, miệng...

- Yếu tố biểu cảm: Tình cảm của ông giáo với lão Hạc khi chứng kiến cảnh đau khổ đó.

\* **Bài tập 2**; Tìm trong tác phẩm “Lão Hạc” của Nam Cao đoạn kể về giây phút trên rồi so sánh rút ra nhận xét.

- Đoạn văn trong tác phẩm: “Hôm sau, lão Hạc sang nhà tôi chơi... lão hu hu khóc”.

- Sự việc kết hợp các yếu tố miêu tả, biểu cảm khắc họa rõ nét chân dung lão Hạc đau đớn xót xa khổ sở với những chi tiết độc đáo, tài tình, nổi bật tình cảm của người kể chuyện.

**I. Đọc - hiểu chú thích:****1. Tác giả:** SGK**2. Tác phẩm:**

- Trích ở phần cuối của truyện ngắn “Chiếc lá cuối cùng”.
- Bố cục: 3 phần

**II. Đọc - hiểu văn bản:****1. Diễn biến tâm trạng của Giôn-xi:**

- Tuyệt vọng, chán nản, căng thẳng mất hết hi vọng sống -> chờ đợi cái chết.
- Cô đã nhận ra ý nghĩa cuộc sống, cô tự giác ăn uống và cô hi vọng được làm công việc mà cô khao khát.
- Sức khỏe của cô hồi phục nhanh.
- Nhờ sự kiên cường, gan góc của chiếc lá, mà Giôn-xi có được bài học về nghị lực sống, tình yêu cuộc sống.  
**⇒ Tâm trạng Giôn-xi đã được hồi sinh, cô muốn sống và vui vẻ trở lại, khiến cho sức khỏe của cô tiến triển tốt đẹp.**

**2. Tình thương yêu của Xiu:**

- Xiu và Giôn-xi là bạn cùng phòng có chung sở thích.
- Xiu vô cùng lo lắng và chăm sóc Giôn-xi rất chu đáo, tận tụy.
- Ân cần động viên, lo sợ Giôn-xi không bình phục và tuyệt vọng.
- Thức suốt đêm, nấu cháo, pha sữa... chăm sóc cho Giôn-xi.  
**⇒ Xiu là người bạn tốt, chân thành. coi bạn là một phần trong cuộc sống của mình, yêu thương, chu đáo, hết mình lo lắng cho bạn.**

**3. Kiệt tác của cụ Bơ-men:**

- Một họa sĩ đã ngoài 60 tuổi, râu xồm, sống bằng cách làm mẫu vẽ cho các họa sĩ trẻ tuổi, mơ ước vẽ được một kiệt tác.
- Sợ sệt ngó ra ngoài cửa sổ, nhìn cây thường xuân, nhìn nhau, im lặng.  
→ Lo lắng cho số phận của Giôn-xi, (nhưng có lẽ trong thâm tâm cụ đang nghĩ đến việc vẽ chiếc lá).
- Lẳng lặng vẽ chiếc lá trên tường vào đêm mưa bão lạnh giá để cứu Giôn-xi.
- Hành động cao cả, hi sinh thầm lặng vì người khác - Tạo sự bất ngờ, gây hứng thú cho người đọc.
- Chiếc lá rất giống chiếc lá thật, (cuống lá có màu xanh sẫm, rìa lá hình răng cưa nhuộm màu vàng úa), không ai nhận ra là lá vẽ và đặc biệt hơn chiếc lá đã cứu sống một con người → xứng đáng là một kiệt tác.  
**⇒ Chiếc lá được vẽ bằng tình yêu thương và bằng chính nghị lực sống của cụ Bơ-men.**
- Nghệ thuật chân chính có sức mạnh vô cùng to lớn ( vì sự sống của con người)

**4. Nghệ thuật:**

- Kết cấu đảo ngược tình huống hai lần trái chiều nhau -> gây hứng thú, bất ngờ và tạo ấn tượng sâu sắc về sức mạnh của nghệ thuật, sức mạnh của tình yêu thương

**III. Tổng kết:**

\* Ghi nhớ : SGK/90

**I. Nói quá và tác dụng của nói quá:****1. Bài tập/ 101**

- Các từ in đậm phóng đại quy mô, tính chất, mức độ của sự vật, hiện tượng.
- Đêm tháng năm rất ngắn, ngày tháng mười rất ngắn,
- > Phóng đại tính chất của hiện tượng.
- Mồ hôi.. ruộng cà
- phóng đại mức độ sự việc: mồ hôi rất nhiều, ướt đẫm
- ⇒ Công việc lao động của người nông dân hết sức vất vả.

**2. Kết luận:**

- + Nói quá: Là phóng đại quy mô, tính chất, mức độ của sự vật, hiện tượng.
- + Tác dụng: nhấn mạnh, gây ấn tượng, tăng sức biểu cảm.

\* **Ghi nhớ (SGK/ 102).**

**II. Luyện tập:****1. Bài 1/ (102).**

Tìm biện pháp nói quá và giải thích ý nghĩa của chúng.

- a. Sỏi đá cũng thành cơm → sức mạnh của người lao động, sức lao động có thể làm ra tất cả.
- b. Đi lên đến tận trời: rất khoẻ, có thể đi khắp mọi nơi, đi nhiều, đi xa.
- c. Thét ra lửa: rất hống hách, nói năng quát tháo ai cũng phải nể sợ.

**2. Bài 2/ (102).**

Điền thành ngữ:

- a. Chó ăn đá gà ăn sỏi.
- b. Bầm gan tím ruột.
- c. Ruột để ngoài da.
- d. Nở từng khúc ruột.
- e. Vất chân lên cổ.

**3. Bài 3/102:**

Đặt câu.

- Thuý Kiều là cô gái có sắc đẹp nghiêng nước nghiêng thành.
- Kẻ trượng phu xưa kia thường mơ chuyện rời non lấp biển.
- Người anh hùng hào kiệt thường có ý chí lấp biển vá trời .
- Tôi nghĩ nát óc mà vẫn chưa tìm được cách giải bài toán ấy.
- Chiến công ấy là của người anh hùng mình đồng da sắt

**4. Bài 4 / (103)**

Tìm 5 thành ngữ có dùng biện pháp nói quá.

- Ngáy như sấm
- Nói như vẹt
- Nhanh như chớp.
- Lớn nhanh như thổi.
- Đen như cột nhà cháy.
- Xấu ma chê quỷ hờn.

**5. Bài 5 / (103)**

- Viết đoạn văn hoặc làm một bài thơ có dùng biện pháp nói quá:

Buổi tối, tôi đến nhà Linh học nhóm. Đường đến nhà Linh phải đi qua một quãng vắng. Tôi đang đi bỗng một con mèo ở đâu chạy ngang đường thoát một cái khiến tôi giật mình, sợ hết vía. Đã đến nhà Linh rồi mà tôi vẫn chưa hoàn hồn.